

„Viena diena manā mūžā”

Tā bija diena, kad man pirmo reizi mūžā nācās pavadīt laiku ar jaunieci, kuram ir autisms. Es... es nebiju pārbijusies, bet mazs uztraukums man bija, jo nezināju, kā viņi dzīvo, kā pavada laiku, kā ar viņiem draudzēties un uzvesties. Bija pienācis laiks satikties. Es viņu ieraudzīju. Pilnībā citādāku. Radošu personību, un, pats galvenais, es redzēju, kā no viņa plūda mīlestība vairāk nekā no citiem. Es kļuvu mierīgāka. Mani pārņēma laime. Kad viņš pietuvojās man tuvāk, es sāku runāt, iepazīties, kā jau parasti, bet atbildes bija ļoti īsas un tik tikko sadzirdamas. Saprātu, ka viņam ir grūti, bet es nepadevos, es turpināju runāt, stāstīt jokus un daudz ko citu. Redzēju, ka viņš lēnām atveras un sāk atbildēt uz manis sacīto. Protams, dažreiz viņš atkārtoja vienu un to pašu frāzi vairākas reizes, kas man, protams, likās ļoti mīļīgi. Man tas sagādāja bezgala lielu iekšēju saviļņojumu.

Mēs turpinājām iet nezināmā, neizdibinātā virzienā. Klusums tomēr uz dažām minūtēm uzvarēja. Intereses pēc vēlreiz paskatījos uz viņu. Viņš gāja, noliecis galvu, ar sarauktu pieri, it kā kaut kas nodarbinātu viņa prātu. Ieskatījos dziļāk viņa sejā un ieraudzīju tos pašus tumšos lokus zem acīm, ik pa laikam dzirdēju, kā nožāvājās. Laikam būs domājis par šo dienu visu nakti, tāpat kā es. Tāpēc uzdrošinājos pajautāt par šodienas plāniem. Man tik daudz ko gribējās izdarīt ar viņu kopā, ka nespēju pat sagaidīt, kad mēs varētu sākt un, pats svarīgākais, ar ko. Gribējās aiziet uz kādu muzeju un pasēdēt kafejnīcā, kurā iemalkotu tasi tējas un parunātos, un varbūt pat pašā dienas vakarā viņš satiktos ar mazu, divus ar pusi gadus vecu zēnu, kuru varu saukt par brāli. Tik daudz cerību un vēlmju man bija. Laikam viņš bija pamanījis, ar kādu aizrautību es viņam stāstu par šodienas mērķi, ka viņš beidzot pasmaidīja, protams, mazu un niecīgu smaidiņu, bet tomēr piekrita, tikai viņam bija savs noteikums. Man būs jāļauj izvēlēties, uz kuriem mēs sākumā iesim, kādu muzeju apmeklēsim. Es, protams, piekritu, jo galvenais, ka abi esam laimīgi.

Pirmais, uz kuriem mēs gājām, bija muzejs. Izdomājām, ka kafejnīcu atstāsim pēdējo, lai ilgāk varam parunāt. Ar laimīgu sirdi mēs devāmies tuvākā muzeja virzienā. Ejot uz muzeju, runājām par māksliniekiem un viņu gleznām. Es biju ārkārtīgi pārsteigta. Viņš ļoti labi pārzina mākslu, pat labāk nekā es. Nebija ilgi jāiet, līdz nonācām pie Rīgas Biržas, kur devāmies skatīties izstādi “Reformācijai – 500. Rietumeiropas grafika. 15.–20. gadsimts”. Kurš gan būtu domājis, ka viņš ir spējīgs tik daudz labas informācijas man pastāstīt? Es noteikti nē! Es pat nodomāju, ka man stāv blakus gids, nevis kāds cits. Tur laiks tika pavadīts labāk, nekā es cerēju. Bija brīdis, kad atskārtu, ka manas izcilās vēstures zināšanas ir sliktākas, nekā biju domājusi. Tā es tur stāvēju, vairāk skatīdamās uz viņu nekā pētīdama izstādi. Bet pēkšņi man iekurstējās vēders! Tad es sapratu, ka viss, pietiek! Pietiek man apbrīnot viņu, jo jutu, ka vēderā man ne tikai kuņģis piesaka bada streiku, bet tukšuma vietā parādās man tauriņi. Es viņam centos ieskaidrot, ka man ļoti gribas ēst, bet, par nelaimi, viņam bija vēlme mierīgi un bez steigas iepazīties ar izstādi. Tā mēs visu zāli izstaigājām ar manu čīkstēšanu fonā. Brīnos, ka es viņam neapniku. Kad

beidzot izstāde bija galā, es biju tik priecīga, ka, neko nedomājot, viņu apskāvu. Es sevi tajā mirklī pavisam nekontrolēju. Sapratu, ka viņš jūtas mazliet neērti, nepierasti, bet viņš ļoti vārgi apskāva mani. Ak, kurš būtu domājis, ka cilvēks, kuram ir grūti, to izdarīs!

Kad mēs izgājām no muzeja, es sapratu, cik mulķīgi esmu izturējusies, un jutu, ka man kauns, gandrīz vai neērti par savu spontāno rīcību. Sapratu, ka ir jāatvainojas, jo tomēr es pārkāpu viņa robežu bez atļaujas. Man par pārsteigumu viņš atbildēja tā, it kā tas nebūtu nekas īpašs. Viss, ko viņš vēl piebilda, bija tas, ka atļaus man izvēlēties, uz kuru kafejnīcu dosimies, jo tieši es biju tā, kas grib viņu iepazīt tik sīki, kā vēl nevienu citu, jo viņš ir citādāks nekā mēs. Mēs - tas ierastais, pelēkais bars. Nekur tālu īsti negājām, jo zināju, ka tepat tuvumā ir jauka, silta un mājīga vietīņa, kur var atpūsties, paēst un izrunāties. Mēs izvēlējamies galdiņu, kas atradās vistālāk no durvīm, stūrī, un daļu galdiņa apspīdēja dienas gaisma, kas nāca no loga. Es pasūtīju ierasto melno tēju, viņš - *latte*. Kamēr gatavoja mūsu dzeramos, mēs izlēmām, ko pusdienās ēdīsim. Es, kā jau man labais draugs Gārfilds, izdomāju pasūtīt lazanju, bet viņš – franču karbonādi ar salātiem un kartupeļiem. Kad mēs bijām izvēlējušies un aizvēruši ēdienkarti, viesmīlis atnesa dzērienus. Es sapratu, ka beidzot mums būs brīvs brīdis, lai varētu iepazīties tuvāk. Man bija tik daudz jautājumu. Kas viņam patīk? Kas garšo? Ar ko nodarbojas brīvajā laikā? Vai ir brāļi vai māšas? Kāda ir viņa mīļākā krāsa? Man bija tik daudz jautājumu ka nezināju, ar ko gan lai es sāku. Tāpēc viss, ko es pajautāju, bija, lai pats pastāsta par sevi. Viņš vidusskolā mācās arī tāpat, kā es. Viņam ģimenē ir divas māšas, viena ir jaunāka par viņu, bet otra jau ir pabeigusi universitāti. Viņš turpināja stāstīt par sevi, savu ģimeni, bet es klausījos ar vislielāko interesi, kāda man var būt. Viņš nākotnē grib būt ārsts, tāpēc tagad cītīgi mācās. Brīvajā laikā viņš iet uz slimnīcas bērna nodaļu un rūpējas, pieskata bērnus, kas, par nelaimi, nonākuši tur. Uzzināju, ka viņam nav daudz draugu, jo neviens negribot draudzēties ar cilvēku, kuram ir autisms. Man viņa kļuva žēl. Neviens noteikti nemēģināja viņu iepazīt, jo viņiem pietika ar to, ko acis redzēja.

Laiks tajā telpā bija apstājies. Biju tikai es un viņš. Pat nevarēja pamanīt, ka drīz būs vakars un mūsu maltīte būs galā. Viss, ko sapratu, bija tas, ka negribu, lai šodiena beidzas. Mirklī, kad aptvēru, ka drīz jāatvadās, iekšēji ļoti noskumu. Es paskatījos pulkstenī un kļuvi par spoku, kas ir ieradies atpakaļ uz šīs pasaules. Neko nedomājot, es piecēlos, paņēmu viņu aiz rokas un skrēju prom no kafejnīcas. Kāpēc viss tik strauji notika? Es aizmirsu, ka mamma lūdza, lai šodien no bērnudārza izņemtu savu brāli. Apskatījusies, ka drīz būs plkst. 18:00 vakarā, sapratu, ka man neiznāks atvadīties no viņa, tāpēc sagrābu aiz rokas un vilku līdz uz bērnudārzu. Kad savu brāli vedu uz mājām, viņam es nebiju vajadzīga, jo tagad brālim bija viņš. Man parādījās maza greizsirdība, bet ne tikai tāpēc, ka brāļukam es nebiju vajadzīga, bet arī tāpēc, ka izskatījās, ka pēdējās minūtes ar viņu pavadišu nevis es, bet gan brālis. Tomēr vērts atzīt, ka viņš ar maziem bērniem saprotas ļoti veiksmīgi.

Tā visu ceļu uz mājām es gāju aizmugurē, lai diviem puisiem netraucētu, jo ko gan sievietē sapratīs no vīriešu runām. Pareizi? Apjaušot, ka viss, mēs esam nonākuši pie mājas durvīm, es gribēju pagriezt laiku atpakaļ. Es negribēju šķirties, bet diemžēl tas bija jādara. Kamēr es nožēloju, ka diena ir galā, brālis no viņa atvadījās un ieskrēja mājā, atstājot mūs vienus pašus ārā. Mēs apmainījāmies ar tālruņa numuriem un sarunājām, ka rīt mēs visi trīs varētu iziet ārā. Kāpēc uzreiz trīs? Viņam ļoti patika mans mazais brālis, un viņš no sirds gribēja atkal satikties, jo tā sajūta, ka pēkšņi kāds neizvairās no tevis, jo tev ir citādāka diagnoze, ir pati labākā uz pasaules. Kad mēs beidzot atvadījāmies, es ātri ieskrēju mājās un skatījos pa logu, kā viņu ieskauj vakara tumsa.

Šo dienu es nekad neaizmirsīšu. Diena, kad es riskēju, bet nenožēloju. Satikties ar kādu, kurš nav kā es, sākumā bija grūti, bet varu apgalvot, ka viņam arī nebija viegli. Tik klusu un noslēgtu cilvēku nebiju redzējusi jau sen. Vismaz prieks, ka, laikam ejot, viņš sāka atvērties, vairāk smaidīt un runāt. Es īstenībā pieradu pie tā, ka viņš atkārtu vienu un to pašu vairākas reizes. Viņam, tāpat kā mums visiem, ir savi mērķi, sapņi. Viņš vēlējās kļūt par ārstu, tāpēc jau bērnu nodaļā darbojas kā brīvprātīgais. Viņam ir hobiji, tāpat kā mums visiem, vismīļākais hobijs ir vēstures izzināšana. Viņam ir mīloša ģimene, tikai viņam nav daudz draugu. Viņš ir tāds pats, kā visi mēs uz šīs pasaules. Tikai viņam ir viena atšķirība. Viņam ir neārstējama garīga slimība - autisms. Bet vai tas viņu padara citādāku? Šīs slimības dēļ mums viņu vajadzētu atgrūst? Atbilde būs NĒ!!! Mēs visi esam cilvēki, katram ir savi mīnusi, kurus mums vajadzētu pieņemt. Pa šo dienu es sapratu, ka nekad neatkāpšos no savas pārliecības, ka cilvēkam galvenais ir iekšējā pasaule, ka nevajag kritizēt un atgrūst cilvēku tikai tāpēc, ka, uz viņu paskatoties, var ieraudzīt acīmredzamas problēmas. Kāds mūs pieņem tādus, kādi mēs esam, un arī mums tas ir jādara. Mums jāpieņem vienam otru, jo tikai mīlestība un patiesa cilvēcība padara iespējamu mūsu eksistenci.